

procedural terminology, it is expedient to use the term “explanation” instead of the terms “consultation” and “elucidation” in the law.

The specialist in the form of explanations provides the parties and the court with certificates and consultations. The reference contains special general information without reference to the circumstances of the criminal proceedings. Consultation is a council, expert opinion, which is provided to the requestor on the basis of familiarization with the materials of criminal proceedings and concerns circumstances directly related to the investigated event. The specialist does not replace the expert, because his explanations are not based on the study of objects and do not matter the proof. The specialist provides explanations either verbally or in writing in the process and outside the conduct of investigative (investigative) or judicial actions. The meaning of oral explanations during the conduct of investigative actions is that the investigator receives promptly qualified assistance on special issues. The oral explanations of a specialist help the investigator to evaluate the evidence, timely decide on the appointment of an expert examination, and determine the questions to the expert. The written form has explanations that are attached to the procedural protocol in which the specialist participated and the explanations that are made out during the trial.

Analysis of the current procedural law, investigative and judicial practice testifies to the admissibility of obtaining explanations from a specialist on legal issues. The current CPC provides for the possibility of providing legal assistance to professional participants in criminal proceedings. Specialists of the Scientific Advisory Council under the Supreme Court of Ukraine shall provide the judge-rapporteur of the Supreme Court of Ukraine with a scientific conclusion regarding the relevant rule of law.

Providing explanations for special and legal issues is a direct embodiment of the advisory function of a specialist. The ultimate purpose of using explanations is to justify the parties, the court adopting procedural and organizational and tactical decisions.

УДК 343.98+006.1

О. Г. Рувін
директор, доктор юридичних наук

А. О. Полтавський
помічник директора

*Київський науково-дослідний інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України*

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ: ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто відносно новий для держави напрямок стандартизації — унормування на рівні державних стандартів діяльності із техніко-криміналістичного та судово-експертного забезпечення правосуддя, яке забезпечується спеціалізованими установами зі збирання (виявлення, фіксації, вилучення), зберігання, транспортування доказів та установами судової експертизи з їх експертного дослідження. Показано певний історичний міжнародний досвід стандартизації та визначено напрями стандартизації цієї діяльності в Україні.

У 2010–2012 роках Київським НДІСЕ Міністерства юстиції України (далі — Інститут) було проведено науково-дослідну роботу (далі — НДР) «Розробка змісту та структури експертних методик відповідно до вимог міжнародних стандартів систем управління якістю, адаптованих в Україні» [1], за підсумками якої було розроблено методичні рекомендації [2], рекомендовані Координаційною радою з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України (далі — Координаційна рада) для врахування під час розробки методик проведення судових експертиз.

Під час розробки зазначеної НДР, апробації та впровадження її результатів ми неодноразово наштовхувалися на непорозуміння з боку окремих колег щодо необхідності уніфікації такого документу як експертна методика (методика проведення судової експертизи), у тому числі з урахуванням міжнародних стандартів систем управління якістю, гармонізованих в Україні. Зазначені вище методичні рекомендації, рекомендовані Координаційною радою, до складу якої входять, у тому числі, представники всіх державних установ судової експертизи, не є обов'язковими для виконання. В зв'язку із цим, прогнозуючи розвиток нормативно-методичного забезпечення діяльності із розробки методик проведення судових експертиз, висловлювалася думка щодо створення якнайменше галузевого стандарту, а можливо й навіть ДСТУ, що буде регламентувати правила побудови (структуру), викладання, оформлення та вимоги до змісту методик [3].

Крім того, під час проведення аудитів співробітниками Інституту в якості технічних експертів з первинної акредитації систем управління якістю органів оцінки відповідності — експертних лабораторій, їх повторної оцінки, нагляду, розширення сфери акредитації тощо встановлено різне трактування понять структури та змісту документів системи управління якістю, що потребує певного узгодження на рівні нормативних документів, обов'язкових для виконання.

З огляду на зазначене, а також, враховуючи визначення дефініції «стандарт» положеннями ДСТУ 3017:2015 «Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» як нормативного видання, що містить комплекс норм, правил, вимог до об'єкта стандартизації, встановлених на основі узагальнених досягнень науки, техніки й практичного досвіду, ухвалене уповноваженим органом [4], ДСТУ 1.1:2015 «Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів» як документа, оснований на консенсусі, прийнятого визначеним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, і спрямованого на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері [5], саме стандартами і повинні регламентуватися процеси із збирання (виявлення, фіксації, вилучення), зберігання, транспортування доказів та їх експертного дослідження, вимоги до витратних матеріалів та обладнання, що застосовуються у зазначеній діяльності, тощо.

Питання стандартизації діяльності із техніко-криміналістичного та судово-експертного забезпечення¹ правосуддя у світі на сьогоднішній день постають як важливо актуальні, що витікає з наступного.

У 2009 році Національною академією наук США була оприлюднена доповідь «Посилення судової науки в США: шлях вперед», в якій висвітлювалися проблеми судово-медичної експертизи, у тому числі на прикладах інших видів судових експертиз (відбитків рук, волосся людини, бігових знаків, почерку). Зокрема, мова велася про наступне:

– уніфікацію термінів, що використовуються судовими експертами які дають покази у суді;

– нестачу відрецезованих опублікованих досліджень, що встановлюють наукові основи та надійність судових (експертних) методів;

– проведення досліджень в галузі оцінки надійності та точності існуючих судових (експертних) методів, новаторство та подальший розвиток, розробку протоколів та передових практик для наступної стандартизації на їх основі судової науки;

– проведення досліджень в галузі визначення рівня невизначеності вимірювань, що дозволить оцінювати отримані показники;

– суб'єктивізм в людській інтерпретації отриманих за допомогою неінструментальних та інструментальних методів результатів досліджень;

– сертифікацію персоналу, акредитацію лабораторій, процедури контролю якості з метою дотримання передових практик, підтвердження безперервності та надійності процедур;

– розробку та дотримання кодексу етики, а також виявлення джерел та масштабів експертних помилок, шахрайств та упередженості;

– відсутність ефективного нагляду за якістю експертиз;

– незалежність та автономність лабораторій від правоохоронних органів;

– недофінансування, недоукомплектованість сертифікованим персоналом;

– необхідність сильного лідерства для прийняття і просування агресивної довгострокової політики з метою укріплення судової науки тощо.

Однією з основних причин, якщо не основною причиною такого стану справ, автори доповіді вважають відсутність відповідних стандартів сертифікації (персоналу) та акредитації (лабораторій), що негативно впливає на відправлення правосуддя в ряді випадків. Доповідь закінчувалася конкретними пропозиціями, направленними на усунення піднятих проблем на рівні Конгресу та Президента США [6] (наведені викладки з доповіді інтерпретовані авторами).

¹ Під техніко-криміналістичним забезпеченням в сенсі цієї статті розуміється діяльність із збирання (виявлення, фіксації, вилучення), зберігання, транспортування доказів під час проведення слідчих дій (окрім проведення експертиз), у т.ч. функціонування системи криміналістичної реєстрації; під судово-експертним забезпеченням — діяльність з проведення експертиз.

Незважаючи на те, що висвітлені критичні зауваження стосувалися тільки стану справ у США, опублікування доповіді викликало резонанс не тільки в США, а і в багатьох країнах світу.

Так, у тому ж 2009 році Австралійське Новозеландське поліцейське консультативне агентство Національного інституту судової науки (ANZPAA NIFS) сприяло формуванню Комітету з криміналістики Стандартів Австралії (SA) з метою усунення пробілів в провадженні судово-медичних експертиз ДНК, в результаті чого було розроблено та у 2012 році опубліковано національний стандарт, який складається з чотирьох частин: AS 5388.1 «Судово-медичний аналіз. Частина 1: Розпізнавання, запис, відновлення, транспортування та зберігання матеріалу»; AS 5388.2 «Судово-медичний аналіз. Частина 2: Аналіз та дослідження матеріалу»; AS 5388.3 «Судово-медичний аналіз. Частина 3: Інтерпретація»; AS 5388.4 «Судово-медичний аналіз. Частина 4: Звітування». Крім того, Стандартами Австралії були розроблені та оприлюднені ще два стандарти: AS 5239 «Дослідження займистих речовин при пожежі» та AS 5483 «Мінімізація ризику зараження об'єктів, що використовуються для збору та аналізу біологічного матеріалу для цілей судової ДНК».

У 2012 році за ініціативою Стандартів Австралії було створено проектний комітет 272 «Судові науки» Міжнародної організації із стандартизації (ISO PC 272 «Forensic Sciences») для розробки конкретного міжнародного стандарту шляхом перетворення Австралійського стандарту AS 5483, вказаного вище. У квітні 2013 року відбулося перше засідання комітету, а в 2016 році ISO 18385:2016 «Мінімізація ризику зараження об'єктів, що використовуються для збору та аналізу біологічного матеріалу для цілей судової ДНК» був затверджений країнами-членами ISO.

У 2012 році підкомітетом із стандартизації у галузі безпеки інформаційних технологій (ISO/IEC JTC 1/SC 27. Техніка безпеки інформаційних технологій) об'єднаного технічного комітету (ISO/IEC JTC 1) Міжнародної організації із стандартизації (ISO) та Міжнародної електротехнічної комісії (IEC) був оприлюднений міжнародний стандарт ISO/IEC 27037:2012 «Інформаційні технології. Методи безпеки. Рекомендації з ідентифікації, збору, отримання та зберігання цифрових доказів», який регламентує керівні принципи для конкретних видів діяльності в області обробки цифрових даних, які можуть мати доказове значення. Протягом 2015–2016 років набувають чинності ще чотири стандарти, розроблені зазначеним підкомітетом, що стосуються судової експертизи цифрових доказів: ISO/IEC 27041 ДСТУ ISO/IEC 27041:2015 «Інформаційні технології. Методи захисту. Настанова щодо забезпечення прийнятності та адекватності методів розслідування»; ISO/IEC 27042:2015 «Інформаційні технології. Методи захисту. Настанови щодо аналізу та інтерпретації цифрового доказу»; ISO/IEC 27043:2016 «Інформаційні технології. Методи захисту. Принципи та процеси розслідування інцидентів»; ISO/IEC 27050 «Інформаційні технології. Технології безпеки. Електронне відкриття (в 4-х частинах)».

У 2014 році Стандартами Австралії було внесено пропозицію щодо розширення діяльності із стандартизації у галузі судових наук шляхом перетворення існуючого проектного комітету ISO/PC 272 «Forensic Sciences» у технічний комітет (TC), який буде охоплювати усі судові науки та мати довгострокову програму роботи, яка (пропозиція) була підтримана країнами-членами ISO. У 2016 році ISO/TC 272 «Forensic Sciences» був оприлюднений Стратегічний бізнес-план (від 16.01.2016) [7] із розробки міжнародних стандартів, які мають на меті, зокрема:

- підвищення надійності судових доказів;
- встановлення узгоджених методів роботи, що полегшать експертним лабораторіям різних юрисдикцій спільну діяльність у відповідь на виклики транскордонної злочинності;
- надання експертним лабораторіям взаємної підтримки у випадках катастрофічної події, коли вичерпуються можливості однієї юрисдикції;
- розширення обміну результатами експертних досліджень, іншою інформацією, включаючи спільне використання баз даних;
- забезпечення відповідності цілям застосування витратних матеріалів без його впливу на результати досліджень тощо.

При цьому, слід зазначити, що ISO/TC 272 «Forensic Science» декларує стандарти, розроблені в рамках його діяльності, як такі, що не призначені для заміни ISO/IEC 17020:2012 Requirements for the operation of various types of bodies performing inspection² (далі — ISO/IEC 17020:2012) (на відповідність вимогам якого акредитуються підрозділи зі збору судових доказів на місці події) та ISO/IEC 17025:2005 General requirements for the competence of testing and calibration laboratories³ (далі — ISO/IEC 17025:2005) (на відповідність вимогам якого акредитуються експертні лабораторії), та повинні застосовуватися додатково або автономно. Так, наприклад, в Австралії Національним органом сертифікації було проведено роботи з підтвердження відповідності судово-медичних лабораторій не тільки вимогам ISO/IEC 17025:2005, а і вимогам розробленого національного стандарту AS 5388 «Судово-медичний аналіз», вказаного вище.

У роботі ISO/TC 272 «Forensic Science» задіяні понад 30 країн в якості або учасників, або спостерігачів. На даний час ISO/TC 272 «Forensic Science» розпочато розробку ряду стандартів: ISO/TC 272/WG 1 Vocabulary (Словарь), ISO/TC 272/WG 2 Collection (Збирання), ISO/TC 272/WG 3 Products (Продукція), ISO/TC 272/WG 4 Analysis and interpretation (Аналіз і інтерпретація), ISO/TC 272/WG 5 Reporting (Звітування).

Крім того, у 2012 році був утворений проектний комітет Європейського комітету із стандартизації CEN/PC 419 «Процеси судової науки», який на даний час займається розробкою проекту стандарту зі збору речових доказів.

² Вимоги до роботи різних типів органів із інспектування.

³ Вимоги до калібрувальних та випробувальних лабораторій.

Після акредитації Київського НДІСЕ Міністерства юстиції України (далі — Інститут) у 2013 році на відповідність вимогам ISO/IEC 17025:2005, наприкінці 2016 року Інститут був прийнятий до лав ENFSI⁴ — Європейської мережі судово-експертних установ, членами якої є понад 60 лабораторій та який був визнаний Євросоюзом у 2009 році монопольним представником європейської криміналістики, у зв'язку з чим колегіальна думка ENFSI стала офіційною думкою експертної спільноти Європи. У свою чергу ENFSI є одним з членів IFSA⁵ — Міжнародного альянсу судової науки, який нараховує у своїх рядах понад 500 лабораторій (переважна більшість з яких є державними) та виступає за акредитацію усіх своїх лабораторій за ISO/IEC 17020:2012 та/або ISO/IEC 17025:2005.

До структури ENFSI входять два постійних комітети з якості та компетенції, з досліджень та розробок, 17 робочих груп за різними напрямками досліджень. Одним з результатів діяльності останніх є розробка та опублікування на сайті ENFSI кращих практик за конкретними видами досліджень. Положення цих практик можуть бути використані при створенні «спеціалізованих» міжнародних стандартів за окремими експертними дисциплінами, що передбачено довгостроковими планами діяльності ISO/TC 272 «Forensic Science».

Поштовхом для активізації міжнародної стандартизації судової науки стало кримінальне розслідування причин катастрофи пасажирського літака «Boeing 777-200 9M-MRD» авіакомпанії «Малайзійські авіалінії» у 2014 році над територією України. У рамках міжнародного розслідування було створено міжнародну слідчу групу з представників правоохоронних органів Австралії, Бельгії, Королівства Нідерланди, Малайзії та України під головуванням Прокуратури Королівства Нідерланди. До наукового розслідування із встановлення причин катастрофи було залучено і судових експертів зазначених країн — спеціалістів з трасологічних, балістичних та вибухово-технічних досліджень; досліджень матеріалів, речовин та виробів, а також проектування, виробництва та експлуатації зенітно-ракетної зброї тощо. Результати зазначеної роботи показали необхідність стандартизації діяльності юрисдикцій різних країн зі збирання та експертного дослідження речових доказів шляхом розробки та видання міжнародних стандартів.

На сьогоднішній день вказані вище чотири міжнародних стандарти у галузі дослідження цифрових доказів гармонізовані в Україні як ДСТУ ISO/IEC 27037:2016 (ISO/IEC 27037:2012, IDT); ДСТУ ISO/IEC 27041:2016 (ISO/IEC 27041:2015, IDT), ДСТУ ISO/IEC 27042:2016 (ISO/IEC 27042:2015, IDT); ДСТУ ISO/IEC 27043:2016 (ISO/IEC 27043:2015, IDT) шляхом їх прийняття як національних стандартів України методом підтвердження. При прийнятті міжнародного стандарту методом підтвердження, відповідно до

⁴ ENFSI — European Network of Forensic Science Institutes.

⁵ IFSA — International Forensic Science Alliance.

вимог ДСТУ 1.7:2015 «Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних стандартів» [8] (далі — ДСТУ 1.7:2015), основний текст стандарту залишається без змін на мові (як правило, англійській) оригіналу. На наш погляд цього недостатньо. Відповідно до вимог ДСТУ 1.7:2015 прийняття міжнародного стандарту може відбуватися методом перевидання, який розподіляється на інші методи, одним з яких є метод перероблення, що до себе включає такі етапи:

- переклад міжнародного стандарту;
- аналізування тексту перекладеного стандарту, визначення ступеню відповідності та підготування відповідної інформації щодо редакційних змін, приміток, технічних відхилів;
- розроблення національних структурних елементів і додатків;
- аналізування чинних національних стандартів для розробки пропозицій щодо їх скасування або внесення змін до них.

Після виконання робіт у рамках зазначених етапів відбувається аналізування тексту перекладеного стандарту задля встановлення можливості застосування положень міжнародного стандарту і виявлення таких положень, до яких необхідно внести редакційні зміни, примітки, та які будуть мати технічні відхилення.

Окрім того, потребують гармонізації методом перероблення міжнародні стандарти (вказані вище) у галузі мінімізації ризику зараження об'єктів сторонніми речовинами ДНК ISO 18385:2016 та у галузі цифрових доказів ISO/IEC 27050 (у чотирьох частинах), які вже розроблені та затверджені відповідним чином.

Слід зазначити і те, що в активній стадії розробки знаходяться ще п'ять міжнародних стандартів, що стосуватимуться загальних положень судової науки (термінів та визначень, збиранню доказів, їх аналізуванню, інтерпретації отриманих результатів та звітуванню), які після їх затвердження потребуватимуть гармонізації в Україні.

За визначених вище причин, з метою організації належного рівня стандартизації судової експертизи в Україні, на наш погляд, є необхідність у створенні відповідного технічного комітету Національного органу стандартизації. Останнім, відповідно до Закону України «Про стандартизацію» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 1163-р визначено Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості».

Київським НДІСЕ Міністерства юстиції України розпочато процедуру створення Технічного комітету стандартизації «Судова експертиза» відповідно до ДСТУ 1.14:2005 «Національна стандартизація. Процедури створення діяльності та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації» [9] із залученням до участі в роботі комітету представників провідних практичних, наукових та освітніх установ та закладів України.

Таким чином, діяльність з впровадження систем управління якістю за ISO/IEC 17020:2012 та/або ISO/IEC 17025:2005, гармонізованих в Україні; участь в роботі міжнародних експертних комісій; пряма чи опосередкована участь у діяльності міжнародних інституцій (ISO/TC 272, CEN/PC 419, ENFSI тощо); розпочата діяльність із стандартизації судової науки, перш за все, за міжнародними стандартами, гармонізованими або такими, що потребують гармонізації в Україні; розробка національних стандартів тощо стануть найважливішими передумовами на шляху удосконалення нормативного забезпечення процесів збирання та експертного дослідження судових доказів з прогнозованим в подальшому підвищенням рівня техніко-криміналістичного та судово-експертного забезпечення правосуддя відповідно до передових світових практик.

Перелік посилань

1. *Розробка змісту та структури експертних методик відповідно до вимог міжнародних стандартів систем управління якістю, адаптованих в Україні: звіт про НДР (заключний) / КНДІСЕ МЮ України; О. Г. Рувін (наук. кер.), А. О. Полтавський (відп. вик.), М. С. Бондар та ін. Київ, 2012. 75 с.*
2. *Рувін О. Г. Розробка експертних методик: зміст, структура, оформлення (з урахуванням міжнародних стандартів систем управління якістю, адаптованих в Україні): метод. рек. / КНДІСЕ; О. Г. Рувін (голова авт. кол.), А. О. Полтавський (заст. голови авт. кол.), М. С. Бондар, Т. В. Будко, Д. Ю. Гамов та ін. Київ, 2015. 76 с.*
3. *Рувін О. Г. Палеха Ю. І., Полтавський А. О., Бондар М. С. Експертна методика як вид видання, його зміст та структура у світлі міжнародних стандартів управління якістю, адаптованих в Україні // Криміналістика и судебная экспертиза: междувед. науч.-практ. сб. / Мінюст України. КНДІСЕ. Київ, 2012. Вип. 57. С. 3–9.*
4. *ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. Київ, 2016. IV, 38с.*
5. *ДСТУ 1.1:2015 (ISO/SEC Guide 2:2004, MOD). Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів. Київ, 2015. 48 с.*
6. *Strengthening Forensic Science in the United States : A Path Forward. [Електронний ресурс]. <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/228091.pdf>.*
7. *ISO/TC 272 Strategic business plan (Date: 16-01-2016). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://isotc.iso.org/livelink/livelink/fetch/2000/2122/687806/ISO_TC_272_Forensic_Sciences_.pdf?nodeid=18832591&vernum=-2.*
8. *ДСТУ 1.7:2015. Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних стандартів. Київ, 2015. 30 с.*
9. *ДСТУ 1.14:2005. Національна стандартизація. Процедури створення діяльності та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації. Київ, 2016. 42 с.*

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТЕХНИКО-КРИМИНАЛІСТИЧЕСКОГО І СУДЕБНО-ЕКСПЕРТНОГО ОБЕСПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДІЯ В УКРАЇНІ: ПРАКСЕОЛОГІЧЕСКИЙ АСПЕКТ

**А. Г. Рувин
А. А. Полтавский**

В статье рассмотрено относительно новое для государства направление стандартизации — регламентация на уровне государственных стандартов Украины технико-криминалистического (выявления, фиксации, изъятия, транспортировки и хранения доказательств) и судебно-экспертного (проведения экспертиз) обеспечения правосудия.

В статье проанализированы предпосылки международной стандартизации судебной науки, основной из которых явился доклад Национальной академии наук США «Усиление судебной науки в США: путь вперед», в котором освещались проблемы судебно-медицинской экспертизы, в том числе и на примерах других видов судебных экспертиз (отпечатков рук, волос человека, битовых знаков, почерка) с конкретными предложениями, направленными на устранение поднятых проблем на уровне Конгресса и Президента США. Указанный доклад дал толчок разработке национальных стандартов, прежде всего Австралией, Национальный орган стандартизации которой (Стандарты Австралии) после разработки собственных стандартов предложил создать в 2012 году под эгидой Международной организации по стандартизации Проектный комитет, а в 2012 году на его базе Технический комитет ISO/TC 272 «Судебные науки». На сегодняшний день указанным комитетом разработан один международный стандарт, еще пять стандартов находятся в стадии разработки.

На протяжении 2012–2016 г.г. подкомитетом стандартизации в отрасли безопасности информационных объединенного Технического комитета (ISO/IEC JTC 1) Международной организации по стандартизации и Международной электротехнической комиссии были разработаны пять международных стандартов, которые касаются работы с цифровыми доказательствами.

Кроме того, в 2012 году был создан Проектный комитет Европейского комитета по стандартизации CEN/PC 419 «Процессы судебной науки», который разрабатывает стандарт по сбору вещественных доказательств.

Необходимость стандартизации судебной науки была подтверждена и работой международной комиссии судебных экспертов в рамках научного расследования причин катастрофы Малазийского Боинга МН-17.

Часть принятых международных стандартов гармонизированы методом подтверждения в Украине как ГСТУ. Однако существует реальная необходимость гармонизации международных стандартов переизданием методом переработки.

В связи с этим Киевским НДИСЭ Министерства юстиции Украины — членом Европейской сети криминалистических учреждений, которая является монопольным представителем европейской криминалистики — инициировано создание Технического комитета «Судебная экспертиза» Национального органа стандартизации.

В конце статьи определено, что деятельность по внедрению систем управления качеством в соответствии с международными стандартами, гармонизированными в Украине; участие в работе международных комиссий; прямое или опосредованное участие в деятельности международных институций; начавшаяся работа по стандартизации судебной науки, в первую очередь по гармонизации международных стандартов; разработка национальных стандартов станет важнейшими предпосылками на пути усовершенствования нормативного обеспечения процессов собирания и исследования судебных доказательств для надежного обеспечения правосудия в Украине.

**STANDARDIZATION OF TECHNICAL AND CRIMINALISTIC AND FORENSIC-
EXPERT PROVIDING OF JUSTICE IN UKRAINE:
THE PRAXEOLOGICAL ASPECT**

**A. Ruvin
A. Poltavskyi**

The article deals with a relatively new direction for standardization of the state — the regulatory activity at the level of state standards of Ukraine of technical and criminalistics (detection, fixation, seizure, transportation and storage of evidence) and forensic expert provision of justice.

The article analyzes the prerequisites for the international standardization of forensic science, the main one of which was the report of the National Academy of Sciences of the USA “Strengthening of Judicial Science in the US: the way forward”, which covered the problems of forensic medical examination, including examples of other types of forensic examinations hands, human hair, bit signs, handwriting) with concrete proposals aimed at eliminating the raised problems at the level of Congress and the President of the United States. This report gave impetus to the development of national standards, primarily by Australia, whose National Standardization Agency (Australian Standards), after the development of its own standards, proposed the establishment of the Project Committee in 2012 under the auspices of the International Organization for Standardization, and in 2012 the ISO/TC Technical Committee 272 “Forensic Sciences”. To date, this committee has developed one international standard; five more standards are under development.

Throughout the years 2012-2016 the Subcommittee on Standardization in the Security Industry of the Information of Joint Technical Committee (ISO/IEC JTC 1) of the International Organization for Standardization and the International Electro-technical Commission has developed five international standards that deal with working with digital evidence.

In addition, in the year 2012, the Project Committee of the European Committee for Standardization CEN/PC 419 “Forensic Science Processes” was established, which is developing a standard for the collection of physical evidence.

The need to standardize the jurisprudence was also confirmed by the work of the international commission of forensic experts within the framework of the scientific investigation into the causes of the crash of the Malaysian Boeing MN-17.

Part of the accepted international standards is harmonized by the method of confirmation in Ukraine as DSTU (National Standards of Ukraine). However, there is a real need to harmonize international standards by reprinting with the use of the method of specification.

In this regard, Kyiv Scientific Research Institute of Forensic Expertise of the Ministry of Justice of Ukraine, a member of the European Network of Forensic Science Institutes, which is a monopoly representative of European criminalistics, initiated the creation of “Forensic Sciences” Technical Committee of the National Standardization Agency.

At the end of the article it is determined that the activity on the introduction of quality management systems in accordance with international standards harmonized in Ukraine; participation in the work of international commissions; direct or indirect participation in the activities of international institutions; the work begun on the standardization of forensic science, primarily on the harmonization of international standards; the development of national standards will become the most important prerequisites for improving the normative support of the processes of collecting and investigating judicial evidence for the reliable provision of justice in Ukraine.